

ПРОГРАМА

**ЗА ПСИХОЛОГИЧЕСКО И
СОЦИАЛНО КОНСУЛТИРАНЕ**

НА БЕЖАНЦИ

И ТЪРСЕЩИ ЗАКРИЛА

Юни 2012 г.

BG ERF 2010/10-D1.01
„Разработване на програма за социални и
психологически съвети и подкрепа за бежанци”
Проект: Подкрепа за адаптация и бъдеще

Програмата е разработена по проект BG ERF 2010/14-D1.01-6674/29.12.2011, „Подкрепа за адаптация и бъдеще“, който се осъществява с финансовата подкрепа на Европейски бежански фонд, съфинансиран от Европейския съюз.

Програмата е предназначена за професионалисти, работещи с бежанци и търсещи закрила. Програмата е разработена от експерти – консултанти и фасилитатори, работещи по проекта.

Програмата е създадена с финансовата подкрепа на Европейския съюз. Цялата отговорност за нейното съдържание се носи от СПСПД ФИЦЕ-България и при никакви обстоятелства не може да се приема, че отразява официалното становище на Европейския съюз.

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Европейски бежански фонд,
съфинансирана от Европейски бежански фонд.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	5
ЧАСТ ПЪРВА. Анализ на ситуацията и потребностите на целевата група	7
ЧАСТ ВТОРА. Идентифициране на проблемите, оценка на нуждите, създаване и прилагане на план за действие, резултати от оценката при работа с бежанци и търсещи закрила	21
ЧАСТ ТРЕТА. Специфични потребности и особености на бежанците и търсещите закрила	29
При случаи на насилие	29
При нужда от промяна на ролите (джендър модела)	31
Депресивни разстройства	32
Суицидни намерения	33
Сексуално насилие	34
ЧАСТ ЧЕТВЪРТА. Основни методи и форми на работа с бежанци и търсещи закрила	35
Индивидуално консултиране	35
Групово консултиране	40
Груповата динамика и терапевтичния процес	42
ЧАСТ ПЕТА. Техники за работа с бежанци и търсещи закрила	47

Индивидуално психологическо консултиране и групова работа с бежанци и търсещи закрила по проект „Подкрепа за адаптация и бъдеще“	47
Индивидуални консултации	48
Групова работа	56
Програма „Социално закаляване чрез преживяване и сътрудничество“ за деца бежанци търсещи закрила	58
ЧАСТ ШЕСТА. Професионални умения за работа	66
ПРИЛОЖЕНИЯ	81
Генограма	81
Екокарта	85
Показатели за посттравматичен стрес	86
Предложени диагностични критерии <i>Victimization Sequelae Disorder</i>	87
Симптоми на виктимизацията: оделна субкатегория на травматичния стрес	88
Формуляри за описание и отчет	89
ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА	92

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Програма за психологическо и социално консултиране на лица, търсещи закрила, и бежанци е създадена по проект “Подкрепа за адаптация и бъдеще”, изпълняван от Сдружение за педагогическа и социална помощ за деца ФИЦЕ-България по договор BG ERF 2010/10-D1.01-6674/29.12.2011.

Проблемът с бежанците е относително нов за България. В години на социалистическия режим страната е затворена, със силна охрана на границите и на практика бежански поток не съществува. Проблемът с бежанците се появява реално след 1989 г., което налага през 1992 г. с Постановление на Министерски съвет № 207 създаването на Национално бюро за териториалното убежище и бежанците (НБТУБ), което по-късно е преобразувано в Агенция за бежанците към Министерския съвет. През 2002 г. с ПМС No 291 Агенцията за бежанците при Министерския съвет, се преобразува в Държавна агенция за бежанците (ДАБ) при Министерския съвет.

Според статистиката на Държавната агенция за бежанците в годините след институционализирането на органи за работа с бежанците и търсещите закрила, броят на лицата, потърсили закрила е малко под 20 000. Основният поток бежанци е от страните, които са били и продължават да са точки на напрежение и конфликти – Афганистан, Ирак, Иран, а напоследък и Сирия. След 2004 г. броят на потърсилите закрила намалява до средно 850 годишно. От всички, потърсили закрила, статут на бежанец или хуманитарен статут са получили малко под 1/3 (31%) или 6 143 души, от тях 4 243 – в периода 1999 - 2004 г.

Програмата за социално и психологическо консултиране е насочена изключително към представянето на практически методи и техники за работа с бежанци от целевата група, съобразно техните специфични нужди. Въз основа на проучване на добри практики в страната и чужбина, бе направен кратък обзор на различните насоки и възможности за работа с бежанци – от посрещането на клиента и анализирането на неговите нужди, до същинската работа при информиране, консултиране, предоставяне на услуги и оценка на ефективността от съвместната работа. В подготвителния етап от

BG ERF 2010/10-D1.01
„Разработване на програма за социални и
психологически съвети и подкрепа за бежанци”
Проект: Подкрепа за адаптация и бъдеще

разработването на програмата бе ползвана информация от различни източници – официални сайтове на държавни институции и неправителствени организации, работещи в сферата – Държавна агенция за бежанците, Български червен кръст, Български хелзинкски комитет и др. В хода на реализирането на проект “Подкрепа за адаптация и бъдеще” се извърши и проучване на проблема с уязвими групи, търсещи международна закрила и бежанци в България. При разработването на програмата е ползван и опитът на консултантите и фасилитаторите, осъществяващи дейностите по консултиране и предоставяне на психологическа и социална помощ на клиентите, осъществявани в хода на реализирането на проекта.

Проект “**Подкрепа за адаптация и бъдеще**” се реализира в периода януари – юни 2012 година. Експертният екип работи директно с бежанци и търсещи закрила по предоставяне на индивидуални и групови социални и психологически консултации.

През групите за подкрепа са преминали общо 33 деца, от които 28 деца живеещи с родители /момичета – 10 бр. , момчета – 18 бр./ и 5 непридружени /момчета/. Възрастта на децата е между 6 и 17 години. Допълнително бяха реализирани и групови консултации с 9 непридружени деца.

Групи за подкрепа бяха предложени и осъществени и за жени. Общо от заниманията са се възползвали 15 жени.

Индивидуални консултации бяха осъществени с 8 клиента, от които 2 жени и 6 мъже.